

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
CONSUELO-PILAR SCERRI HERRERA**

Seduta tas-16 ta' Novembru, 2010

Avviz Numru. 214/2008

**L-Avukat Dottor Andrew Chetcuti Ganado u John
Abela bhala stralcarji ghan-nom u in rappresentanza
tal-kumpanija Sea Malta Company Limited.**

Vs

Gollcher Company Limited (C3701)

Il-Qorti:-

Rat ir-rikors ipprezentat mis-socjeta' attrici fejn talbet lil din il-Qorti tikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallasha s-somma ta' tmint elef sitt mija w erbgha w tletin Euro w tnejn u tmenin centesmu (€8634.82) rapprezentanti bilanc dovut fuq somma akbar bhala prezz ta' servizzi ta' garr u servizzi ohra rezi mis-socjeta' attrici, u dan kif jirrizulta minn rendikont, kopja ta' liema giet esebita w markata bhala ittra 'A'.

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-ispejjez inluzi dawk tal-Ittra Ufficjali datata sitta (6) ta' Frar 2007 annessa u mmarkata bhala Dok B u bl-imghax legali kontra l-kumpanija konvenuta li hija ingunta flimkien mar-rapprezentanti taghha ghas-subizzjoni.

Rat ir-risposta tas-socjeta' konvenuta pprezentata nhar il-hamsa u ghoxrin ta' Gunju 2008 fejn esponiet is-segwenti:-

Illi in linea preliminari d-dekadenza a tenur tal-Artikolu 544(a) u/jew 544(e) tal-Kap. 13 tal-Ligjiet ta' Malta.

Illi minghajr pregudizzju ghal premess it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-ammont pretiz gie pacut *ipso iure* m'ammont talvolta dovut mis-socjeta' attrici lis-socjeta' konvenuta.

Illi nhar il-11 ta' Dicembru 2008 xehed **Joseph Bugeja** prodott mis-socjeta' attrici fejn ikkonferma li qabel ma s-socjeta' dahlet fi stralc huwa kien jokkupa l-kariga ta' General Manager tas-Sea Malta Company Limited, u llum il-gurnata jokkupa l-kariga li jassisti l-istralcarju fil-process tal-likwidazzjoni tal-istess socjeta' attrici.

Mistoqsi jghid x'relazzjoni kellha s-socjeta' attrici mas-socjeta' konvenuta, jghid li s-socjeta' konvenuta kienet tixtri servizz ta' garr ta' merkanzija minghandha. Qal li s-sistema tal-hlas kienet wahda li l-hlas kien isir wara kull *shipment* billi s-socjeta' attrici kienet tohrog *invoice* lis-socjeta' konvenuta. Bejn is-socjetajiet kien hemm *current account* u l-pagamenti kienu jsiru wara certu zmien. Jikkonferma li s-socjeta' attrici kienet tithallas perijodikament u mhux ghal kull transazzjoni per se.

Muri d-dokumenti esebiti a fol. 6 ix-xhud jghid li huwa minnu li s-socjeta' konvenuta kellha thallas lis-socjeta' attrici dik is-somma ndikata fl-*invoice*, pero' minn dakinhar is-socjeta' konvenuta hasllset parti u llum ghad fadal il-bilanc imsemmi u rikjest fl-avviz. Stqarr li l-ammont mitlub jirrapprezenta l-ispejjez tal-garr ta' merkanzija. Qal li llum il-gurnata ir-*records* tal-kumpanija gew kollha traslokati u hemm biss l-istatements.

Rat in-noti tal-atturi nomine li biha esebew ittra bonarja datata tlettax (13) ta' Frar 2007 mibghuta lill-konsulent legali tas-socjeta' konvenuta. Dan id-dokument fil-fatt gie mmarkat bhala Dok Y.

Rat is-sentenza taghha tat-8 ta' Lulju 2008 fl-ismijiet premessi fejn din il-Qorti kienet laqghet l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta' konvenuta dwar il-preskrizzjoni w astjeniet milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tad-domandi attrici.

Rat is-sentenza moghtija mill-Qorti ta' l-Appell nhar il-11 ta' Dicembru 2009 ukoll fl-ismijiet premessi fejn dik il-Qorti rrevokat is-sentenza moghtija minn din l-istess l-ewwel Qorti fejn kienet laqghet l-eccezzjoni tas-socjeta' konvenuta dwar il-preskrizzjoni w ordnat li din il-Qorti tkompli tisma' l-provi fuq il-mertu tat-talba tas-socjeta' attrici.

Semghet lil **Joseph Bugeja** jerga' jixhed nhar is-6 ta' Mejju 2010 u mistoqsi jispjega s-sistema li kien hemm bejn iz-zewg kumpaniji kontendenti jghid li dawna kienu joperaw bejniethom fil-garr tal-merkanzija. Perjodikament kienu jaraw x'kien dovut li kull parti, w kull parti thallas lill-parti l-ohra. Jirrizulta pero' li s-socjeta' konvenuta hija debitrici tas-socjeta' attrici fl-ammont imsemmi fir-rikors promotur. Mistoqsi jekk qattx kien hemm xi tpacija fuq l-ammont pendenti bejn iz-zewg socjetajiet qabel ma s-socjeta' Sea Malta dahlet fi stralc, jikkonferma li ma kienx hemm. Jghid ukoll li s-socjeta' Sea Malta tqieghdet fi stralc nhar it-12 ta' Dicembru 2005.

Rat l-affidavit ta' **Ivan Brincat** ipprezentat fl-atti nhar it-30 ta' Settembru 2010 seduta stante. U dan ikkonferma s-segwent. Illi huwa jokkupa l-kariga ta' Financial Controller mas-socjeta' konvenuta u ilu f'dik il-kariga ghal dawn l-ahhar disa' snin. Jaf li matul diversi xhur u snin qabel s-sena 2006 is-socjetajiet kellhom hafna negozju ta' garr ta' merkanzija flimkien, fis-sens illi s-socjeta' attrici kienet iggib hafna merkanzija magghom waqt li s-socjeta' konvenuta kienet iggib ix-xoghol tal-kljienti taghha fuq il-vapuri tas-Sea Malta.

Ikkonferma li s-socjeta' Sea Malta marret fi stralc fit-12 ta' Dicembru 2005, kif jidher mid-dokument li gie pprezentat fir-registru tal-kumpaniji fl-20 ta' Dicembru 2005 (Dok IB 1).

Sat-12 ta' Dicembru 2005 iz-zewg kumpaniji kellhom debiti reciproki. Is-socjeta' Sea Malta kellha kreditu ta' sebat elef tmien mija w sabatx-il Lira Maltin u erbgha w sittin centezmu (LM7,817.64) kif jirriuzlta mir-rendikont anness u mmarkat bhala Dok IB2, liema kreditu jirrapprezenta ammont dovut minn diversi fatturi mahruqa matul il-perijodu bejn il-11 ta' Awwissu 2005 u Dicembru 2005.

Min-naha taghha Sea Malta Company Limited kellha dejn li kien jirrapprezenta ammont dovut skond id-diversi fatturi mahruqa bejn is-7 ta' Jannar 2004 sa 9 ta' Dicembru 2005, u dan jidher mir-rendikont esebit u mmarkat bhala Dok IB3.

Permezz t'ittra tal-21 ta' Marzu 2006 (Dok IB 4) l-Avukat tas-Sea Malta talab lis-socjeta' konvenuta pagament tas-somma totali ta' LM7,817.64. Fis-27 ta' Marzu 2006 is-socjeta' konvenuta harget cekk ta' erbat elef mija w ghaxar Liri w wiehed u sebghin centezmu (Lm4,110.71) u l-Avukat tas-socjeta' konvenuta kiteb lill-Avukat tas-socjeta' attrici b'ittra tat-13 ta' Frar 2007 (Dok IB 5).

Il-Posizzjoni tas-socjeta' konvenuta f'din il-kwistjoni hi illi fid-9 ta' Dicembru 2005, u ghalhekk qabel ma Sea Malta marret fi stralc, kienu jezistu zewg debiti li kienu certi u likwidi, w ghalhekk kienet sehhet tpacija skond il-ligi ghall-ammont ta' tlett elef sebgha mija w sitt Liri w tlieta w disghin centezmu (LM3,706.93).

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti tal-kawza odjerna per se mhumieq kontestati, w in fatti lanqas kontro ezami tal-affidavit ta' Ivan Brincat ma sar. Skond is-socjeta' attrici s-socjeta' konvenuta kienet debitrice taghha fl-ammont imsemmi fir-rikors promotur,

waqt li s-socjeta' konvenuta tammetti li kienet debitrici tas-socjeta' attrici, pero' fl-istess hin tghid li kienet debitrici f'ammont li originarjament kien ferm akbar u cioe' LM7,817.64, u qabel ma s-socjeta' attrici dahlet fi stralc hija kienet ghamlet pagament permezz ta' parti minn dan id-debitu u l-bilanc qatghatu bhala tpacija. Dwar din l-allegazzjoni tas-socjeta' konvenuta s-socjeta' attrici ma ressqet l-ebda prova sabiex tikkontradici dan.

Illi s-socjeta' konvenuta ressqet bhala prova sabiex tissostanzja t-tezi taghha lill-Financial Controller tas-socjeta' taghha, u cioe' lil Ivan Brincat. Dan ikkonferma li bejn il-kontendenti kien hemm negozju kbir u stqarr li kien hemm zewg kontijiet fil-kotba taghha. Dak li kellha taghti s-socjeta' minnu rapprezentata lis-socjeta' attrici Dok IB 2a, u dak li kellha tiehu minghand is-socjeta' attrici Dok IB 2b. Jidher li ghalhekk is-socjeta' attrici kienet kreditrici tas-socjeta' konvenuta fis-somma ta' LM7,817.64 u dan ghall-perijodu Awwissu 2005 sas-7 ta' Dicembru 2005. Dan kollu johrog mid-dokument esebit u mmarkat Dok IB 2 a u b . Jirrizulta wkoll li s-socjeta' attrici kellha taghti lis-socjeta' konvenuta l-ammont ta' tlett elef sebgha mija w sitt Liri u tlieta w disghin centezmu (LM3,706.93), liema ammont kien ilu dovut mid-9 ta' Dicembru 2005, kif jirrizulta mid-Dok. IB 2 b. Jinghad li dawn iz-zewg dokumenti IB 2a u IB 2b esebiti mis-socjeta' konvenuta fl-ebda hin ma gew kontestati mis-socjeta' attrici.

Jirrizulta mid-dokument esebit mis-socjeta' konvenuta Dok IB 4 li s-socjeta' attrici rrikonoxxiet li s-socjeta' konvenuta kellha taghti s-somma ta' LM 7,817.64, skond ittra mibghuta mill-avukat taghha lis-socjeta' konvenuta. Ghalkemm f'din l-istess ittra l-Avukat tas-socjeta' attrici jghid li f'kaz li dan id-debitu gie saldat is-socjeta' konvenuta kellha tinjora din l-ittra.

Mid-dokument IB4 jirrizulta, almenu *prima facie*, li s-socjeta' konvenuta kienet hallset is-somma ta' LM4110.71 permezz ta' cheque mahrug mill HSBC nhar is-27 ta' Marzu 2006, cheque number 021891. Mill-atti ma jirrizultax li dan il-hlas ma giex effettwat jew onorat jew addirittura li dan ic-cheque ma ssarrafx. Jinghad

ghalhekk li zgur li l-ammont dovut is-socjeta' attrici nizek minn LM 7,817.64 ghal LM3,706.93.

Jibqa' ghalhekk il-kwisjtoni jekk jistax isir *set off* fuq dan l-ammont kif kontemplat mis-socjeta' konvenuta, peress illi s-socjeta' attrici tinsab fi stralc, ghalkemm mill-provi prodotti jirrizulta li d-debitu reciproku twieled qabel ma s-socjeta Sea Malta marret fi stralc.

Kunsiderazzjonijiet legali.

“Illi dwar ir-regoli ta' tpacija li ssehh *ipso iure* l-**Artikolu 1196 tal-Kap 16** jistabbilixxi li meta tnejn min-nies huma debituri lejn xulxin, issir bejniethom it-tpacija *ipso iure*. “*Din it-tpacija ssir minghajr ma jkunu jafu d-debituri jekk ikunu jezistu zewgt' idjun fi zmien wiehed, u d-djun jinqatlu wiehed bl-iehor sa fejn ikunu ndaqs. L-artikolu 1197 tal-Kap 16 jistabbilixxi li t-tpacija ssir biss bejn zewgt' idjun li jkollhom somma ta' flus ...li jkunu it-tnejn likwidi u li jistghu jintalbu*”.

Illi fis-sentenza “**Marianna Spiteri et vs. Joseph Vella**” (P.A. (A.J.M.) 3 ta' Mejju 1993 – Vol. LXXVII.iii.128) inghad illi “*minn dan nara li l-eccezzjoni ta' tpacija fiha nfisha tammonta*

ghall-ammissjoni tad-debitu u li dan id-debitu huwa dovut, biss ma ghandux jithallas ghax huwa pacut minn ammont iehor dovut mill-kreditur”. (“**Donald Orr nomine vs. Edward Gingell Littlejohn et**” - A.K. (C.S.) 18 ta' Gunju 1984 – LXVIII.ii.297; “**Stefan Zrinzo Azzopardi nomine vs. Michael Vella nomine**” – K. (A.M. 24 ta' Frar 1995 – LXXIX.iv.1371).

Illi fil-kawza “**Paul Abela nomine vs Paul Laferla nomine**” (A.C. 18 ta' Mejju 1953) addirittura inghad li “*it-tpacija ma tistax tigi nvokata bhala li operat ruhha 'ipso iure' ghar-rigward ta' krediti li ma humiex ammessi mill-parti l-ohra*”.

Issa fil-kaz odjern jirrizulta li l-kreditu tas-socjeta' attrici huwa ammess mis-socjeta' konvenuta u dan ilu hekk ammess sa qabel ma nfehet il-kawza odjerna, kif jirrizulta mill-ittra miktuba mill-Avukat legali tas-socjeta' konvenuta nhar it-13 ta' Frar 2007 (Dok IB 4), u din il-kawza giet prezentata f'Mejju 2008. Jinghad ukoll li l-istess Avukat difensur stqarr illi s-socjeta konvenuta ma kintix lesta li thallas id-debitu taghha ghaliex fil-fehma taghha dan kien pacut bil-kreditu li kellha tiehu minghand is-socjeta' attrici.

L-avukat difensur tas-socjeta' attrici ghmel referenza ghall-att li jirregola l-Kumpaniji u cioe' Att 338 tal-Ligijiet ta Malta w appuntu l-**Artikolu 303** li jipprovdi s-segwenti :-

“ Every privilege, hypothec or other charge, or transfer or other disposal of property or rights, and any payment, execution or other act relating to property or rights made or done by or against a company, and any obligation incurred by the company within six months before the dissolution of the company shall be deemed to be a fraudulent preference against its creditors whether it is of a gratuitous nature or an onerous nature if it constitutes a transaction at an undervalue or if a preference is given, unless the person in whose favour it is made, done or incurred, proves that he did not know and did not have reason to believe that the company was likely to be dissolved by reason of insolvency, and in the event of the company being so dissolved every such fraudulent preference shall be void.”

Pero' dan l-att huwa suggett ghall-eccezzjoni provdut mill-Artikolu 3 (1) tal-Kap 459 intitolat **SET-OFF AND NETTING ON INSOLVENCY ACT** li jipprovdi s-segwenti :-

“3. (1) Notwithstanding the provisions of any other law, any Set-off and netting, close-out netting provision or any other provision in any contract providing for or relating to the set-off or netting of sums due from each party to the other in respect of mutual credits, mutual debts or other mutual dealings shall be enforceable in accordance with its terms, whether before or after bankruptcy or

Kopja Informali ta' Sentenza

insolvency, in respect of mutual debts, mutual credits or mutual dealings which have arisen or occurred before the bankruptcy or insolvency of one of the parties, against:

(a) the parties to the contract,”.

Illi ghalhekk m'hemmx dubju li tpacija tista' ssir anke f'dan il-kaz, u dan ghaliex id-debiti kienu reciproci, likwidi w dovuti, w kien ghalhekk li kif tajjeb osservat id-difiza kienet tapplika t-tpacija. Jinghad li d-debiti kienu hemm sa minn qabel ma s-socjeta' attrici kient fi stralc, u ghalhekk kien hemm tpacija *ipso iure*.

Ghaldaqstant din il-Qorti qiegħda tilqa' t-tieni eccezzjoni tas-socjeta' konvenuta w tichad it-talba attrici.

L-ispejjez ta' din il-kawza jithallsu mis-socjeta' attrici.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----